

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMI-
NISTERÖ
Mari Suominen
neuvotteleva virkamies

MUISTIO
12.2.2021

VALTIONEUVOSTON ASETUS VAARALLISTEN AINEIDEN RAUTATIEKULJETUKSIA KOSKEVAN ERILLISSOPIMUKSEN RID 1/2021 VOIMAANSAATTAMISESTA

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Covid-19-epidemian takia myös kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF-sopimuksen) eri osapuolet ovat valmistelleet niin sanottuja erillissopimuksia, joita on voitu soveltaa poikkeuksellisessa epidemiatilanteessa. RID-erillissopimus 6/2020 mahdollisti vaarallisten aineiden kuljetukseen (VAK) liittyvän turvallisuusneuvonantajan (TNA) todistuksen voimassaolon pidentämisen poikkeuksellisesti covid-19-epidemian aikana. Sopimusta on ollut mahdollista soveltaa TNA-todistuksiin, joiden voimassaoloaika päättyy 1.3.2020 – 1.2.2021. Nämä todistukset pysyvät voimassa 28 päivään helmikuuta 2021 saakka.

Epidemian edelleen jatkuessa poikkeuksellista TNA-todistusten voimassaolon pidentämistä jatkettaisiin RID-erillissopimuksella 1/2021. Kuten erillissopimuksella 6/2020, niin myös sopimuksella 1/2021 pyritään takaamaan vaatimustenmukaisten VAK-kuljetusten jatkuminen valitsevassa covid-19-tilanteessa. Vaarallisen aineen kuljetukseen rautatiellä liittyvän turvallisuusneuvonantajan pätevyyden uusimiseen liittyviä koetilaisuuksia ei välttämättä pystytä järjestämään epidemian takia. Sopimusta sovelletaan TNA-todistuksiin, joiden voimassaoloaika päättyisi 1.3.2020 - 1.9.2021. Todistukset pysyisivät voimassa 30 päivään syyskuuta 2021 saakka.

Liikenne- ja viestintävirasto on allekirjoittanut erillissopimuksen RID 1/2021 15 päivänä helmikuuta 2021 Suomen puolesta vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 6 §:n 4 momentin perusteella. Erillissopimuksen voimaansaattamisesta on tarkoitus säätää valtioneuvoston asetuksella perustuslain 80 ja 95 §:n nojalla. Uuden erillissopimuksen RID 1/2021 voimassaolo päättyisi 1 päivänä lokakuuta 2021.

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021.

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF, SopS 52/2006) vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevan liitteen C määräyksillä (RID-määräyksillä) määrätään kansainvälisistä vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksista niiden kansainvälisen rautatiekuljetusjärjestön (OTIF) jäsenvaltioiden välillä, jotka soveltavat RID-määräyksiä. RID-määräysten mukaisesti maiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sallia määräaikaisesti kuljetusten tapahtuvan alueellaan RID-määräyksistä poiketen (erillissopimus) edellyttäen, että sama turvallisuustaso säilytetään kuin mitä saavutettaisiin RID-määräyksiä noudattamalla. Allekirjoitettua

erillissopimusta voidaan soveltaa niissä kansainvälisissä RID-kuljetuksissa niiden maiden välillä, jotka ovat allekirjoittaneet kyseisen erillissopimuksen.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994, VAK-laki) 6 §:n 4 momentin nojalla Suomessa tehtyä tai hyväksyttyä RID-erillissopimusta saa soveltaa myös kansallisissa vaarallisten aineiden rautatiellä tapahtuvissa kuljetuksissa (VAK).

1.2 Nykytila

RID-määräysten mukaan yritysten ja muiden tahojen, joiden toiminnalla on vaikutusta vaarallisten aineiden kuljetusten turvallisuuteen, on nimettävä turvallisuusneuvonantaja (TNA). Turvallisuusneuvonantajalla tulee olla Liikenne- ja viestintäviraston antama todistus hyväksytystä suoritetusta turvallisuusneuvonantajan kokeesta (TNA-todistus). TNA-todistuksella osoitetaan, että todistuksen haltijalla on riittävä asiantuntemus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja hänelle osoitetuista tehtävistä. TNA-todistus on voimassa viisi vuotta. Todistuksen voimassaoloa voidaan jatkaa viidellä vuodella, mikäli turvallisuusneuvonantaja suorittaa täydennyskokeen TNA-todistuksen viimeisen voimassaolovuoden aikana.

Suomi on osapuoli voimassa olevassa RID-erillissopimuksessa 6/2020 (Multilateral Special Agreement RID 6/2020 under section 1.5.1 RID concerning safety adviser certificates in accordance with 1.8.3.7 of RID). Sopimuksen mukaan TNA-todistukset, joiden voimassaoloaika päättyi 1.3.2020 – 1.2.2021, ovat voimassa 28 päivään helmikuuta 2021 saakka, vaikka turvallisuusneuvonantaja ei ole osallistunut uusimiseen liittyvään TNA-kokeeseen, eikä siten ole saanut TNA-todistusta hyväksyttävästi suoritetusta kokeesta. Erillissopimus 6/2020 on voimassa 1 päivään maaliskuuta 2021 saakka.

1.3 Valmistelu

Erillissopimuksen valmistelu

Saksa on valmistellut uuden RID-erillissopimuksen 1/2021 (Multilateral Special Agreement RID 1/2021 under section 1.5.1 RID concerning safety adviser certificates in accordance with 1.8.3.7 of RID). Uusi erillissopimus on saman sisältöinen kuin erillissopimus 6/2020. Uudella sopimuksella sallittaisiin TNA-todistuksen voimassaolon pidentäminen covid-19-epidemian aikana.

TNA-todistukset, joiden voimassaoloaika päättyi 1.3.2020 - 1.9.2021, pysyisivät voimassa 30 päivään syyskuuta 2021 saakka. Itse sopimus olisi voimassa 1 päivään lokakuuta 2021 saakka. Erillissopimuksen 1/2021 on allekirjoittanut Saksa (laatijamaa), Slovakia, Norja, Ruotsi, Tanska ja Alankomaat.

Kansallinen valmistelu

Liikenne- ja viestintävirasto on saanut joitakin kyselyjä TNA-todistusten voimassaolojen jatkamisesta. Varsinaista lausuntokierrosta erillissopimuksen allekirjoittamisesta ei järjestetty asian kiireellisyyden takia.

Erillissopimuksen voimaansaattamisesta ja Ahvenanmaan kuulemisesta on oltu yhteydessä ulkoministeriöön ja oikeusministeriöön.

Liikenne- ja viestintävirasto allekirjoittaa erillissopimuksen. Allekirjoittamalla erillissopimuksen Suomi tulee osapuoleksi asiaan. Valtioneuvosto päättäisi erillissopimuksen voimaantulosta.

Suomen säädöskokoelmasta annetun lain (188/2000) 9 §:ssä säädetään valtiosopimuksen julkaisemisesta muuten kuin sopimussarjassa. Asetukseen sisällytettäisiin kirjaus, jonka mukaan erillissopimus olisi nähtävissä ja saatavissa Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla. Virasto antaisi erillissopimuksesta tietoja suomeksi ja ruotsiksi.

2 Ehdotukset ja vaikutukset

2.1 Ehdotukset

RID-määräyksestä poiketen ne TNA-todistukset, joiden voimassaoloaika päättyy 1.3.2020 - 1.9.2021, pysyisivät voimassa 30 päivään syyskuuta 2021 saakka.

Erillissopimuksen mukaan TNA-todistuksen voimassaoloa voitaisiin pidentää viidellä vuodella, jos TNA-todistuksen haltija on suorittanut TNA-kokeen hyväksyttävästi ennen 1 päivää loka-kuuta 2021.

2.2 Vaikutukset

Covid-19-epidemiasta aiheutunut poikkeuksellinen tilanne voi hankaloittaa kansainvälisiä ja kansallisia VAK-kuljetuksia. Erillissopimuksella pyritään varmistamaan vaatimustenmukaisten VAK-kuljetusten jatkuminen myös poikkeuksellisessa epidemiatilanteessa. Sopimuksella varmistettaisiin, että yritysten ja muiden organisaatioiden turvallisuusneuvonantajien TNA-todistukset pysyisivät voimassa erillissopimuksen mukaisesti, jos koetilaisuuksia ei pystytä järjestämään.

Uusimiseen liittyviä TNA-kokeita ei välttämättä pystytä järjestämään epidemiaan liittyvien kokoontumisrajoitusten takia taikka jos kouluttaja tai kokeen järjestäjä on oireellinen tai karanteenissa. TNA-pätevyyttä uusiva ei voi osallistua koetilaisuuteen, jos hän on oireellinen tai karanteenissa. Syyskuun alkuun mennessä alle kymmenen TNA-todistuksen voimassaolo olisi päätymässä.

Mahdollisesti erillissopimuksella voidaan vaikuttaa myös covid-19-taudin leviämiseen, kun pakottavaa tarvetta TNA-kokeiden järjestämiseen tai niihin osallistumiseen ei ole.

Tarkoituksena on, että TNA-pätevyys uusittaisiin varsinaisten RID-vaatimusten edellyttämällä tavalla, jos koetilaisuuksia pystytään järjestämään ja näin TNA-pätevyyttä uusiva pystyy osallistumaan koetilaisuuteen.

RID-erillissopimuksella 6/2020 ei ole käytännön vaikutusta Ahvenanmaalla, koska siellä ei ole raideliikennettä.

Erillissopimus sallii sen, että myönnetyt TNA-todistukset ovat voimassa poikkeusjärjestelyin Suomessa ja muissa erillissopimuksen allekirjoittaneissa RID-maissa. Erillissopimuksella ei muuteta TNA-todistusten myöntämisen kriteereitä. Erillissopimuksen mukaisesti voimassaolevien TNA-todistusten voimassaoloa ainoastaan jatkettaisiin.

3 Toimivaltuudet

Liikenne kuuluu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 4 artiklan mukaan jaettuun toimivaltaan. Euroopan unioni on osapuolena COTIF-yleissopimuksessa. Vaarallisten aineiden sisämaakuljetuksista on annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2008/68/EY, VAK-direktiivi). VAK-direktiivin myötä toimivalta myös RID-määräysten osalta on siirtynyt Euroopan unionille. Erillissopimuksia koskeva periaate, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat tehdä erillissopimuksia, on myös VAK-direktiivissä.

VAK-lain 6 §:n 4 momentin nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä teknisluonteisen erillissopimuksen.

Valtioneuvosto päättäisi erillissopimuksen voimaansaattamisesta perustuslain 80 ja 95 §:n 1 momentin nojalla. Erillissopimus ei sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Näin ol-
len voimaansaattaminen voidaan tehdä valtioneuvoston asetuksella.

Rautatieliikenne kuuluu Ahvenanmaan toimivaltaan. Itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mu-
kaan Ahvenanmaan maakuntapäivien olisi hyväksyttävä voimaansaattamissäädös, jotta mää-
räys tai määräykset tulisivat voimaan maakunnassa. Ahvenanmaan maakuntapäiville lähetetään
hyväksymispyyntö. Kun maakunnan vastaus saadaan ja Tasavallan presidentti on sen vahvista-
nut, tehdään asiasta erillinen ministeriön ilmoitus Sopimussarjaan.

4 Voimaantulo

Erillissopimus olisi voimassa allekirjoitusajankohdasta lukien ja sen voimassaolo päättyisi 1
päivänä lokakuuta 2021. Asetus julkaistaisiin Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa.

5 Esitys

Valtioneuvosto antaisi asetuksen RID-erillissopimuksen 1/2021 voimaansaattamisesta.